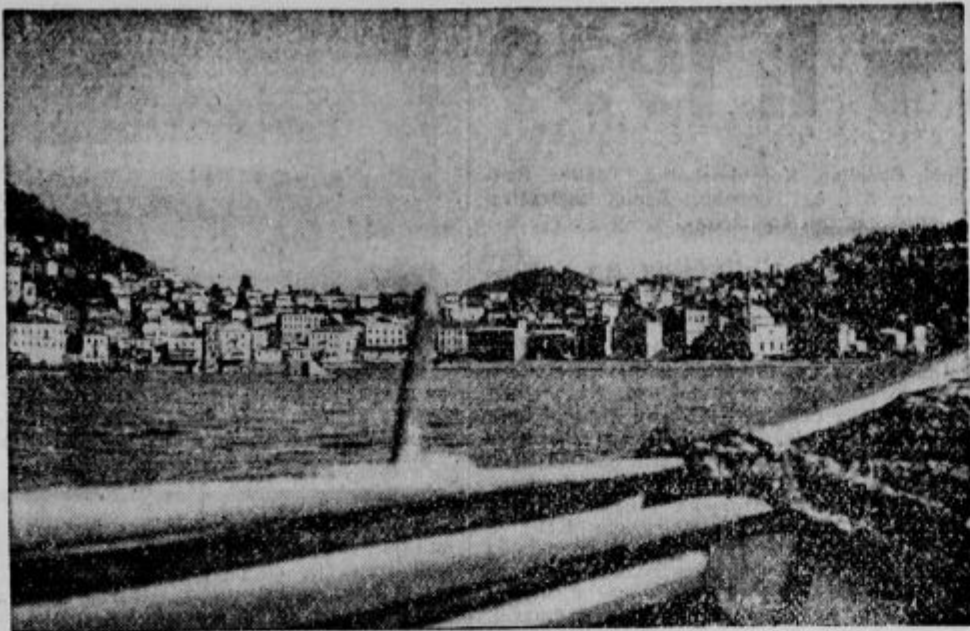

Turško pristaniško mesto Samsounet, ki ga je potres skoro docela porušil

Kako so Angleži razredčili velika mesta

Velika organizacija, ki je v nekaj dneh prepeljala skoro poldrug milijon ljudi

V Angliji so takoj, ko se je mednarodni položaj začel zaostrevati, začeli misliti, kako bi pregosto naseljene kraje razredčili. Ne gre torej za pravo preseljevanje ali zbiranje mest, ampak za razredčenje prebivalstva v pravem pomenu, da se odpeljejo matere z dojenčki, otroci, bolniki in invalidi, ki bi bili v primeru, da vojska s tem ali onim orožjem seže prav v mesta, v največji nevarnosti in obrambi tudi v največje breme. Načrti so obsegali vso Anglijo s škotsko, zlasti pa industrijska mesta. Z organizacijo tega razredčenja so se pečala tri ministrstva, ki so delala po enotnem načrtu: ministrstvo za narodno blagostanje, prosvetno ministrstvo in seveda prometno ministrstvo.

Še preden je potreba dozorela, so se začela preurejati v ta namen glavna prometna podjetja, železniške družbe, Londonška prometna družba in daljše avtobusne proge. Prav tako so se morale dela lotiti krajevne oblasti in pa vodstva šol vseh tistih mest, odkoder bi bilo treba preseliti večje število ljudi; drugi konec organizacije pa je bil v krajih po deželi, kamor naj bi se ti preselenci naselili. Da je glavna preselitev gladko potekla, je v precejšnji meri sad prve preselitve, ki so jo priredili kot za nekakšno skušnjo že v avgustu 1938 in v kateri so z ozemlja z 11 milijoni prebivalci preselili manjše množice varstva potrebnih, zlasti šolskih otrok, ki so takrat še imeli počitnice. Ta skušnja je pokazala, kje organizacija še šepa in kje jo je treba okrepiti.

Za glavno preselitev so vso Anglijo razdelili v tri vrste pokrajin: 1. Ozemlje z gostoto naseljenosti prebivalstvom, ki ga je treba razredčiti, ker bi sicer morebitni bombni napadi mogli napraviti preveliko škodo. 2. Ozemlje, ki je redkeje naseljeno in more sprejeti še množice preseljenih. (To umetno enakomerno začasno naselitev oz. obljudenost so v Angliji imenovali »decentralizacija«.) 3. Tako imenovano nevtralno ozemlje, ki ostane, kakor je, ker ne prenese ne novih naselitev, razredčevanje pa tudi ni potrebno.

Ta »decentralizacijski načrt« je zajel skoraj 1.500.000 ljudi. Uradna poizvedovanja so pa izkazala, da je tudi privatno 1 milijon ljudi iz velikih mest poskrbelo za svojo varnost v primeru potrebe na ta način, da so si poiskali začasna bivališča kje na deželi. V prometnem oziru je uradni načrt tudi ta milijon upošteval. Prednost v uradni organizaciji preselitve so imeli predvsem polovica šolskih otrok, za šolo še nedorasli otroci, matere v blagoslovljenem stanju, vsi odrasli slepci in pohabljeni. Nihče pa ni bil siljen, da bi se moral poslužiti ugodnosti uradne organizacije. V januarju 1939 so bile vse organizacije po deželi pozvane, da pregledajo nova bivališča, in ob tej priliki se je izkazalo, da je naselitev najboljša po zasebnih hišah. Našli so okrog 5 milijonov stanovanj — po eno sobo za osebo —, poleg tega je imela organizacija na razpolago še 50 zasilnih taborišč, katerih vsako bi moglo sprejeti po 500 otrok (graditi so jih začeli po novem zakonu iz l. 1939). Nato je šla organizacija čedalje bolj v podrobnosti. Za vsak kraj so bili imenovani posebni nadzorniki stanovanj, ustanovili so poseben oddelek za pritožbe; kolikor je organizacija mogla, je upoštevala tudi privatne dogovore.

Zasebniki, ki so sprejeli otroke na stanovanje, so prejeli iz državne blagajne po 10 šilingov 6 penijev za 1 otroka na teden (okrog 110 din), ako pa so jih sprejeli več, pa po 8 šilingov 6 penijev za osebo. Matere in druge osebe, ki spremljajo otroke, imajo pravico do

stanovanja, ne dobivajo pa tam oskrbe. Zavarovanja za brezposelnost ostanejo seveda v veljavi in plačujejo tudi nadalje svoje podpore brezposelnim, katerih svojci so se preselili. — Stroške za pot nosi državna blagajna, prav tako tudi vse stroške krajevnih oblasti. — Spet se je izkazalo, da je za vojsko treba: 1. denarja, 2. denarja, 3. veliko denarja.

Na petek, 1. septembra 1939 je vlada po vseh teh pripravah celega leta — dva dni pred izbruhom vojne — sklenila, da se z razredčenjem dežele prične. Vsi, ki so se vpisali v ti-

V dneh največjega navala je z londonskih kolodvorov odpeljalo po 100 vlakov na uro. Ker nihče ni vedel, kam ga peljejo, je nad vsem vladala neka skrivnost, ki je staršem prizadevala večji strah kot pa otrokom, ki so z veseljem doživljali nekaj novega in romantičnega. Takoj po prihodu preseljenih na določeni kraj so njihovi svojci dobili obvestila, da so srečno prišli in kje da so, in naslednjo nedeljo so jih že lahko obiskali. Kakor slovo na kolodvorih ni bilo brez ganljivih prizorov, tako so bila tudi svidenja ob prvih obiskih večkrat ganljiva.

Množice otrok odhajajo iz Londona nekam na deželo

sto množico, ki se želi preseliti, so bili pozvani, da se pripravijo. Večinoma so vsi odšli, nekateri pa so v upanju, da le ne bo tako hudo, še ostali. Organizacija je sicer prigovarjala, silila jih pa ni. Najprej so preselili šolske otroke z njihovimi učitelji. To se je izpeljalo v prvih dveh dneh po vsej deželi. Nato so prišli na vrsto manjši otroci s svojimi materami ali drugim strežnim osebjem. Slednjič so selili slepe in pohabljenе. Vsak otrok je imel s seboj poleg svoje zasebne prtljage tudi še — protiplinsko masko.

Da ne bi bilo nešteto predlogov, prošenj in pritožb za ali zoper novi kraj, ni nihče vedel, kam bo ta ali ona skupina odšla. Otroci so se zbrali v šolah, nato peš ali z avtobusi odšli na kolodvor in s prvim vlakom v namembni kraj. Marsikak londonski otrok se je na lepem znašel na parniku na Temzi, ki je odplul po toku navzdol in izkrcal svoje živo blago v kakem pozabljenem obalnem mestecu.

Prestopno leto 1940

Računarstvo po koledarju in težave z merjenjem časa

Letos je spet prestopno leto. Le od kod koledarju ta muha, da imajo tri leta po 365 dni, pa pride četrto leto, ki ima na vsem lepem 366 dni, en dan več. In tisti, ki zagledajo luč — ali bolje: mrak — tega sveta na ta navrženi dan, tri naslednja leta ne morejo praznovati rojstnega dne, vsi drugi pa si najbrž skrivaj manemo roke, češ: spet se nam je življenje za en dan podaljšalo; to leto je daljše, koncem leta bomo pa le starejši samo za eno leto. Toda ti računi so zgolj prevara samega sebe. Prvič se življenje nič ne ravna po koledarju, kadar mine, pa mine, drugič pa so si tudi vsa leta prav za prav enaka. Koledarsko leto traja namreč natančno 365 dni, 5 ur, 48 minut in 45,97 (torej skoraj 46) sekund. Da pa se izognemo tej računarski telovadbi po urah in da se leto ne zaključni na zadnji dan starega leta ob 5, 48 minut in 45,97 sekund zjutraj, so nam znanstveniki na pobudo papeža Gregorja XIII. ukazali, naj vsako leto mirno štejejo kar kratko na 365 dni. V štirih letih pa se iz ostankov ur, minut in sekund nabere skoraj en nov dan in znanstveniki so ga potisnili v 29. februar. Tako vsako prestopno leto dobimo prav za prav nazaj tisti dan, ki smo ga

štiri leta v zgoraj omenjenih urah, minutah in sekundah koledarju odpustili. Tako v prestopnem letu nismo nič na boljšem, ampak moramo biti veseli, da smo prišli »na svojo«.

Vzporedni korak s soncem

Edino zanesljivo merilo za merjenje časa je gibanje nebesnih teles, ki z največjo natančnostjo kakršno jim je mogel ukazati le Stvarnik, v določenih razdobjih opravljajo svojo pot. Že od nekdaj je človeštvo skušalo meriti čas po gibanjih lune, ki se tako zanimivo in redno šali na nebu, ali soncu, ki nam z vso točnostjo vodi letne čase, meri dan in noč. Kadar pride do neke točke na vzhodu, je pomlad, ko se pomakne do neke točke proti jugu, je zima — kakor bi prišel. Sonce nam je danes prva ura in prvi koledar. Ko pa so nam znanstveniki ostanke štirih let zbrali v en dan, v 29. februar, spet ni bilo prav. Teh ostankov se namreč v štirih letih ne nabere za cel dan, ampak samo za 23 ur, 15 minut in »skoraj 4 sekunde«. Da pa se nam, ki se najlažje spominjamo dogodkov tistega leta, ko je bilo snega do pasu, ni treba ukvarjati s temi minutami in sekundami, nam je papeževa komisija tudi ta 29. februar enostavno namerila na 24 ur — dala nam je cel dan, čeprav po soncu ni cel. V stoletjih pa bi spet prišli preveč navzkriž s prvo uro, solncem. Tako sedaj vsako leto koledarju enkrat odpustimo, kar vsako četrto leto dobimo nazaj, toda — preveč. Sonce pa je neizprosno na svoji poti in ne odpusti. In ko se tega »preveč«, kar mu ukrademo vsako prestopno leto, spet nabere za 1 dan, nam ne dovolji prestopnega leta, ampak le navadno leto s 365 dnevi. In papeževa komisija je nekako pred 400 leti izračunala, da se to zgodi na tista po redu prestopna leta, katerih število je deljivo s 100; zato taka leta niso prestopna, čeprav bi sicer prišla vrsta nanje. Tako niso bila prestopna leta 1700, 1800, 1900. Pa tudi tako še ne pridemo skupaj s solncem. Zato so izrecno določili, da leto 2000 bo prestopno leto (čeprav je deljivo s 100), prestopno bo tudi leto 2400, kakor je bilo prestopno tudi leto 1600. Po tem računu gremo še dokaj točno vzporedno s solncem. In vse to je potrebno samo zaradi tega, ker smo prekomodni, da bi leto šteli kot 365 dni, 5 ur, 48 minut in 45,97 sekund, marveč enostavno pravimo 365 dni! — Ni čuda, da prav stnemu človeku pravimo: »Natančen kot ura«.

Julij Cezar in cesar Avgust

Človeštvo pa je merilo čas že zdavnaj pred našim koledarjem. Veliko se je ukvarjalo, da bi iznašlo neko tako mero, ki bi povsem točno merila gibanje nebesnih teles. Nekdaj so čas merili po gibanju lune, rimski cesar Numa Pompilius pa je l. 717 pr. Kr. odpravil lunino leto, ki je povzročalo še večje zmede, in vpeljal solčno leto. Namesto prejšnjih 10 mesecev je leto razdelil na 12 mesecev. Prvi mesec je bil dotlej marec, Numa Pompilius pa ga je odstavil in za prvega postavil januar, ki je dobil ime po rimskem bogu Janus, bogu začetka. Februar pa je prišel za zadnjega v leto, zato je zanj ostalo najmanj dni, samo 29.

Toda niti teh 29 dni se februar ni dolgo veselil. V julijanski reformi koledarja so ga prikrasili še za en dan. Dotlej je bil peti mesec v letu julij, imenovan po Juliju Cezarju, ki je imel 31 dni. V dobi cesarja Avgusta pa so rimski zvezdoslovci spredvideli, da jim bo morda še prav hodilo, ako kak mesec v letu imenujejo tudi po njem. Izbrali so zato prvi mesec po juliju in ga imenovali avgust. Toda na njihovo smolo je imel ta mesec samo 30 dni, julij pa 31! Brž so vzeli od zadnjega meseca v letu, februarja, en dan in ga dali avgustu. Tako je tudi avgust prišel do 31 dni, februar pa je ostal na koncu leta z 28 dnevi. Z isto reformo so premetavali tudi mesece, ki so ohranili svoja imena, čeprav niso več ustrezala njihovu vrstnemu redu. Tako je september ostal september, čeprav po novem ni bil več sedmi mesec (septem — sedem), in december je ostal december, čeprav ni bil več deseti mesec (decem — deset).

Gregorijanski koledar

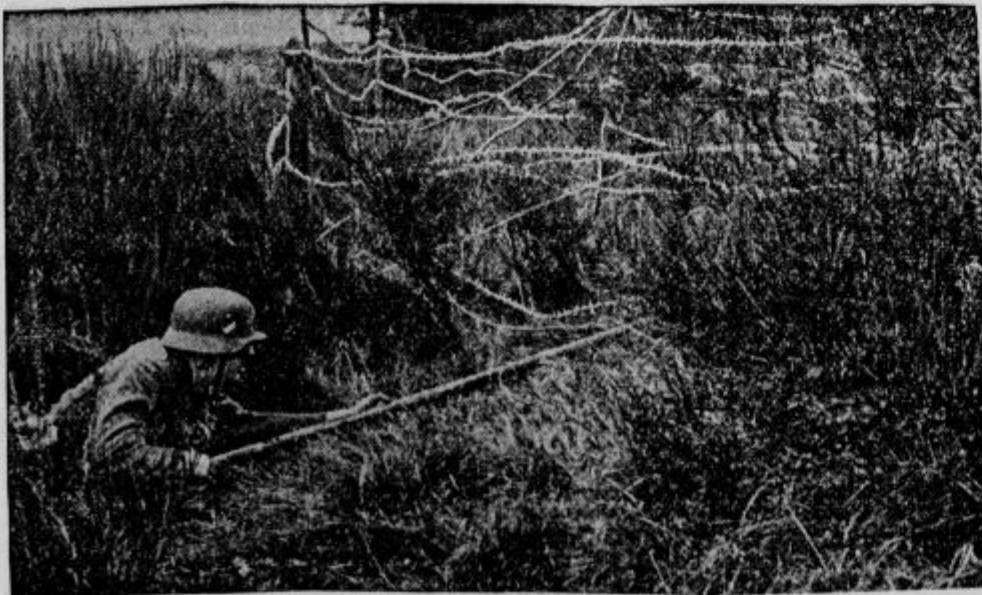
Toda tako urejeni koledar ni odgovarjal soncu. Vsako leto je šlo v nič 5 ur, 48 minut in 45,97 sekund, ki jih je sonce sicer dalo, toda v koledarju jih ni bilo. Vsako četrto leto se je iz tega nabral skoraj cel dan, ki ga v koledarju tudi ni bilo. Tako je sonce merilo človeštvu dneve po svoje, koledar pa po svoje. Koledar je meril prekratko leto. Življenje je sicer kljub temu trajalo do smrti, toda po tej poti bi se lahko zgodilo, da bi koledar že kazal julij novega leta, veličastno sonce pa bi kazalo in dajalo še zimo prejšnjega leta. Ta »julijanski koledar« je sonce prehitel, merjenje časa ni bilo zanesljivo, ker je čas tekel drugače.

Zato je papež Gregorij XIII. v 16. stoletju sklical učenjake z vsega v tistem času znanega kulturnega sveta, da bi to popravili in koledar spravili v sklad s solncem. Od uvedbe julijanskega koledarja pa do takrat je bil koledar že za 13 dni spredaj — skoraj pol meseca. Zato je papež l. 1582 s posebno okrožnico vsemu krščanskemu svetu določil, da oktober tega leta teh 13 dni, ki jih je julijanski koledar od časa Rimljanov do tedaj nabral, izgubi: in bilo je 4. oktobra, naslednji dan pa so pisali: 15. oktobra. Da bi koledar za naprej hodil vzporedno s solncem, je ta komisija vpeljala prestopno leto z 1 dnevom več, ki se vrsti vsako četrto leto z izjemami let, ki so deljiva s 100 in še posebej izjemami, kakor smo jih zgoraj opisali. To pa je »gregorijanski koledar«, kakor ga imamo sedaj.

Življenje je gibanje in kretanje

Zanesljiva ura gre vedno enako dobro. Če se pa vzmet odtrga, tedaj je gibanja konec. Če gre ura prepočas, je temu vzrok najbrž zaprašanje. Treba je uro očistiti in to temeljito, ter jo odslej obvarovati prahu. Potem gre zopet dobro. Pri človeku tudi ni drugače. V telesu nastanejo namreč večkrat kakke zapreke. Spočetka jih seveda ne občutimo, ker posvečamo slabi prebavi in zaprtju premalo pažnje. Ko pa nastopijo že hemoroidi, kožne bolezni, obolenja zaradi sečne kisline, prekomerna debelost, obolenja jeter in žolča ali celo poapnenje žil, tedaj pomaga le temeljito čiščenje. Planika čaj Bahovec je čistilno sredstvo prav posebne vrste. Jeseni ga jemlješ skozi 6—12 tednov, sicer pa 1—2 krat tedensko. Priskrbi temeljito čiščenje, utrjuje zdravje in daje svežost. Pijte torej Planika čaj, katerega dobite v vsaki lekarni po 20 din in 12 din.

Reg. S. br. 1969/38.

Nemški vojak pred francoskimi žičnimi ovirami; Z drogom polaga pod napletano žico naboj, ki bo eksplodiral in tako odprl prosto stezo

Občinski odbor v Ribnici na Dolenjskem

sporoča prežalostno vest,
da je nocoj v Gospodu zaspal
prečastiti gospod

ANTON SKUBIC

dekan v Ribnici in občinski odbornik

Pokojnik je bil 25 let dekan v Ribnici
in si je ves ta čas pridobil izredne
zasluge za prospeh naše občine.

Ribnica na Dol., dne 5. januarja 1940.

Občinski odbor v Ribnici

Hranilnica in posojilnica, r. z. z o. z.
v Ribnici na Dolenjskem

objavlja žalostno vest, da je odšel po
večno plačilo prečastiti gospod

ANTON SKUBIC

dekan in predsednik Hran. in posojilnice

Prezaslužnega blagega pokojnika bo naš
zavod ohranil v hvaležnem spominu!

Ribnica na Dol., dne 5. januarja 1940.

Hranilnica in posojilnica
r. z. z o. z. v Ribnici na Dolenjskem

V imenu vseh faranov, duhovnih sobratov, prijateljev in znancev
javljava prežalostno vest, da je umrl prečastiti gospod

ANTON SKUBIC

dekan v Ribnici na Dolenjskem

Vdano v Gospodu je zaspal nocoj ob pol 22 nenadoma po kratki
dvodnevni bolezni v 64. letu starosti.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. januarja 1940, ob 10 dopoldne.
Priporočava blagega pokojnika v molitev in blag spomn.

Ribnica na Dolenjskem, dne 5. januarja 1940.

Sitar Ivan, Zajc Ludvik,
kaplana.